

Številka: 03-55/2023-1

Različica: 1.0

Datum: 22. 5. 2023

Splošna pojasnila o notranji prijavi kršitev in zaščiti prijavitelja ter možnostih za zunanjo prijavo po Zakonu o zaščiti prijaviteljev (v nadaljevanju: Splošna pojasnila po ZZPri)

Kaj mora vedeti prijavitelj in kaj morajo vedeti zaposleni o svojih pravicah in postopkih pri prijavi kršitev?

Zavezanec po ZZPri je tudi Zdravstveni dom Brežice (v nadaljevanju zavezanec). V skladu z ZZPri mora v primerih, ko njegov zaposleni (ta pravila veljajo tudi za tiste, ki delajo kot prostovoljci, pripravniki, vajenci, pogodbeni delavci, študentje, kandidati v razpisnih postopkih, tisti, ki opravljajo funkcijo, drugače sodeluje v dejavnosti zavezanca, samozaposleni, ki opravljajo delo pri zavezancu na podlagi pogodbe, podizvajalci ali dobavitelji, torej ne glede na plačilo in ne glede na to, ali se je razmerje z zavezancem že končalo ali se šele vzpostavlja) prijavi kršitev pravil pri poslovanju, zagotoviti enostavno in pregledno dostopne informacije o načinu uporabe notranjih poti za prijavo, o postopku zunanje prijave ter o naslovnikih za zunanjo prijavo (petnajsti odstavek 9. člena ZZPri). V tem kratkem pregledu dajemo osnovne informacije o pravicah in obveznostih, kot jih določa ZZPri.

1. Pomembne povezave:

- Pravilnik o vzpostavitvi notranje poti za prijavo v skladu z Zakonom o zaščiti prijaviteljev <https://www.zd-brežice.si/pravilniki,-sklepi.html>;
- Obrazec notranje prijave <https://www.zd-brežice.si/pravilniki,-sklepi.html>;
- Obrazec za zunanjo prijavo <https://www.zd-brežice.si/pravilniki,-sklepi.html>;
- Zakon o zaščiti prijaviteljev <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-0301/zakon-o-zasciti-prijaviteljev-zzpri>.

2. Kaj je prijava kršitev?

Če sumite, da je v vaši delovni organizaciji prišlo do kršitve predpisov, lahko to kršitev prijavite zaupniku ali njegovemu namestniku, pod določenimi pogoji pa tudi ustreznemu organu, ki je pristojen za sprejemanje zunanjih prijav (13. in 14. člen ZZPri). Prijava se lahko nanaša na dejansko, morebitno ali na grozečo kršitev oziroma na sum kršitve znotraj delovnega okolja.

Zaupnik in namestnik zaupnika v Zdravstvenem domu Brežice sta:

- **Snežana Cocojević**, višja strokovna sodelavka v splošnih službah VI – zaupnica in
- **Laura Ribič**, višja strokovna sodelavka v splošnih službah VI – namestnica zaupnice.

Naloga zaupnika je, da stori vse potrebno, da:

- pomaga prijavitelju v postopku notranje prijave,
- pomaga prijavitelju, če je potrebna zunanja prijava,
- pomaga prijavitelju do ustrezne zaščite v primeru povračilnih ukrepov ali grožnje s povračilnimi ukrepi zaradi podane prijave,
- se kršitve iz utemeljenih prijav odpravijo,
- se preprečijo prihodnje kršitve.

Zaupnik pri opravljanju svojih nalog ne sme razkriti vaše identitete prav tako je dolžan varovati kot zaupne vse informacije, ki jih pridobi kot zaupnik. To velja tudi, če zaupnik kasneje zamenja delodajalca oziroma pri zavezancu ne opravlja več nalog zaupnika.

Naloge in pristojnosti zaupnika in namestnika so enake.

Kršitve lahko sporočite zaupniku in namestniku na različne načine in preko različnih komunikacijskih poti in sicer preko:

- na telefonski številki 07 49 91 445 (zaupnik) oziroma na 07 49 91 321(namestnik zaupnika),
- po e-pošti na naslov zaupnik@zd-brezice.si ,
- pošte Zdravstveni dom Brežice, Černelčeva cesta 8, 8250 Brežice, s pripisom »**Prijava po ZZPri, ne odpiraj!**«,
- osebno pri zaupniku,
- anonimno - povratne informacije boste dobili le, če boste v prijavi opredelili, na kakšen način oziroma, če sploh želite, da vas zaupnik kontaktira.

3. Kakšno zaščito lahko pričakujete?

Prijavitelj, ki prijavi kršitev storjeno znotraj delovnega okolja se pogosto sreča z grožnjo ali izvedenimi povračilnimi ukrepi. Taka grožnja oziroma ukrep lahko pride iz strani delodajalca ali drugih oseb, ki delujejo znotraj zavezanca. Zdravstveni dom Brežice se je s sprejemom Pravilnik o vzpostavitvi notranje poti za prijavo v skladu z Zakonom o zaščiti prijaviteljev zavezal, da bo pri odpravljanju zaznanih nepravilnosti ravnal v skladu s pravili ZZPri. Namen prijave je odprava zaznanih kršitev in zavezanec bo poskrbel, da se nad prijaviteljem ne bodo vodili nobeni neupravičeni postopki iz razloga podane prijave.

Vašo prijavo bo prejel neposredno zaupnik in sicer po komunikacijski poti, ki jo boste izbrali. Vaša identiteta bo znana le zaupniku in je ne sme nikomur razkriti. Vsak poskus ugotavljanja identitete prijavitelja in razkritje njegovih podatkov je prekršek, za katerega ZZPri določa globo. Pri obravnavi prijave, bo po potrebi razkrita le njena vsebina, če bo zaupnik presodil, da je to potrebno zaradi sodelovanja v postopku tistim posameznikom, ki sodelujejo pri odpravljanju prijavljenih nepravilnosti.

Če prijavitelj zazna ravnanja v smeri razkrivanja identitete s strani vodstva, sodelavcev, zaupnika ali drugih oseb, lahko to prijavi Komisiji za preprečevanje korupcije (KPK), ki taka dejanja ustrezno obravnava in sankcionira. Prijavitelj se za pomoč pri prijavi KPK lahko obrne tudi na zaupnika, ki mu bo pomagal pri prijavi. Zaupnik bo pomagal prijavitelju tudi v primeru, ko bo menil, da se je potrebno obrniti na katero od zunanjih inštitucij (zunanja prijava), če prijave ne bo mogoče ustrezno obravnavati znotraj organizacije.

Posledica prijave kršitve so pogosto tudi drugi postopki. Za nastopanje v teh postopkih prijavitelj potrebuje **potrdilo o vložitvi prijave**, ki mu ga je dolžan izdati zaupnik. V kolikor je to potrebno se zaupnik lahko za pomoč pri izvajanju zaščitnih ukrepov obrne na KPK.

4. Kdaj ste upravičeni do zaščite?

Do zaščitnih in podpornih ukrepov v skladu z ZZPri so upravičeni prijavitelji:

- ki so fizične osebe in
- so podali prijavo o kršitvi znotraj svojega delovnega okolja,
- so podali prijavo pred potekom dveh let od prenehanja kršitve in
- se proti njim izvajajo povračilni ukrepi.

Pravna oseba ni upravičen prijavitelj in ni upravičena do zaščite po ZZPri.

Zaščita se zagotavlja prijaviteljem, ki so prijavo podali v dobri veri, kar pomeni, da so ob podaji prijave verjeli, da so informacije, ki jih navajajo v prijavi, resnične. Prijavitelj, ki vedoma poda lažno prijavo ni upravičen do zaščite in je taka prijava lahko prekršek, ki se sankcionira z denarno kaznijo.

Zaščita prijaviteljev velja za prijavljene kršitve, ki še trajajo in tiste, ki so se zgodile ali prenehale pred manj kot dvema letoma. Namen določitve skrajnega roka za prijavo kršitve je spodbuditi prijavitelje, da podajo prijavo kršitev čim prej. To omogoča, da se kršitev hitro razišče in odpravi.

5. Kakšen je postopek obravnave prijave?

- predhodni preizkus – ko zaupnik prejme prijavo izvede najprej predhodni preizkus. To pomeni, da preveri zakonske pogoje za obravnavo prijave, ali se prijavljena kršitev nanaša na subjekt (torej ali gre za prijavo kršitev znotraj delovnega okolja) in ali prijavljena kršitev še traja oziroma je prenehala pred manj kot dvema letoma. Predhodni preizkus se opravi v sedmih dneh in o njegovih izsledkih zaupnik obvesti prijavitelja (11. člen ZZPri);
- če zaupnik prijavo sprejme v obravnavo, se postopek nadaljuje, v nasprotnem pa prijavitelja obvesti o tem, da prijave ne bo obravnaval, in pojasni razloge;
- po potrebi lahko zaupnik kontaktira prijavitelja za posredovanje dodatnih podatkov, ki omogočijo celovito obravnavo prijave;
- če zaupnik prijavo sprejme v obravnavo oceni, kdo znotraj organizacije lahko pomaga pri preiskavi kršitve in izvedbi ukrepov za odpravo kršitve. Te osebe seznaniti z vsebino prijave, ne pa tudi s podatki o prijavitelju;
- če bi bilo za razrešitev prijave potrebno druge osebe seznaniti z osebnimi podatki prijavitelja (ker se prijavljena kršitev nanaša osebno na prijavitelja), ga zaupnik predhodno zaprosi za soglasje za razkritje osebnih podatkov. Če prijavitelj takega soglasja ne da in brez rakritja ni mogoče nadaljevati s postopkom, se postopek ustavi;
- če je za razrešitev prijave potrebno, lahko pri preiskavi kršitve sodeluje tudi odvetnik ali revizor. Tudi on se seznaniti le z vsebino prijave, ne pa tudi z identiteto prijavitelja;
- z vsebino prijave (ne tudi s podatki o prijavitelju) se seznaniti tudi oseba, na katero se prijava nanaša (kršitelj). Ta ima v postopku pravico sodelovati in ščititi svoje interese, če je to v konkretnem primeru ustrezno;

V postopku ugotovljene kršitve bodo odpravljene v najkrajšem roku. Zaupnik bo po potrebi o kršitvah obvestil tudi pristojne organe, kadar je prijava kršitev zunanjim organom obvezna, in naznanil kaznivo dejanje oziroma vložil kazensko ovadbo, če gre za kaznivo dejanje. V slednjem primeru bo zaupnik vaše osebne podatke posredoval državnemu tožilstvu le na obrazloženo zahtevo, če bo to nujno potrebno zaradi preiskovanja kaznivih dejanj.

Ob zaključku postopka zaupnik prijavitelja seznanil z izidom postopka ter predlaganih in izvedenih ukrepih. Če postopek ni končan po **treh mesecih**, bo zaupnik prijavitelja obvestil o trenutnem stanju zadeve (12. člen ZZPri). Zaupnik bo o izidu postopka obvestil tudi vodstvo, pri čemer v poročilu ne bo navajal osebnih podatkov prijavitelja.

Včasih prijava prijavitelja ni primerna za obravnavo (niso izpolnjeni pogoji). Tudi v takem primeru lahko zaupnik na lastno pobudo ukrene kar je potrebno za odpravo kršitve, če tako presodi zaradi teže posledic. Tudi v takem primeru mora varovati identiteto prijavitelja (11. člen ZZPri).

6. Kaj so povračilni ukrepi in kako ravnati v primeru povračilnih ukrepov?

Povračilni ukrepi so tisti, s katerimi se poslabša položaj prijavitelja, kot posledica vložene prijave. Ali gre za tak ukrep je presoja prijavitelja in zaupnika. Za povračilni ukrep gre lahko tudi tedaj, ko oseba, ki te ukrepe izvaja, trdi, da je razlog za tak ukrep drug.

ZZPri v 19. členu primeroma našteva povračilne ukrepe, ki jih delodajalec lahko sproži zoper prijavitelja zaradi podane prijave in so prepovedani:

- odpoved delovnega razmerja;
- suspenz pogodbe o zaposlitvi;
- premestitev na nižje delovno mesto, onemogočanje ali zadržanje napredovanja;
- prenos delovnih nalog, sprememba kraja delovnega mesta, sprememba delovnega časa, zmanjšanje delovne obveznosti, neizplačilo in znižanje plače in drugih dodatkov, neizplačilo nagrad in odpravnin;
- onemogočanje ali zadržanje izobraževanja in strokovnega usposabljanja;
- nizka ocena delovne uspešnosti, nizka letna ocena ali negativna zaposlitvena referenca;
- uvedba disciplinskega postopka, izrekanje disciplinskih ukrepov ali kazni;
- šikaniranje, prisila, ustrahovanje, nadlegovanje ali izključitev in pomanjkljiva zaščita dostojanstva pred takim ravnanjem drugih oseb;
- diskriminacija, slabša ali nepravilna obravnava;
- opustitev sklenitve pogodbe o zaposlitvi za določen čas ob izpolnjenih pogojih, ki jih zakon določa za sklenitev pogodbe o zaposlitvi za določen čas;
- odpoved pogodbe o zaposlitvi za določen čas pred potekom časa oziroma pred prenehanjem razloga za sklenitev te pogodbe;
- druga samovoljna ravnanja delodajalca, vključno z ravnanji, ki povzročajo škodo, tudi za ugled osebe, zlasti na družbenih omrežjih, finančno izgubo, vključno z izgubo posla in izgubo dohodka;
- predčasna prekinitvev ali odpoved pogodbe za nabavo blaga ali storitev oziroma druga prekinitvev poslovnega sodelovanja;
- razveljavitev, začasni ali trajni odvzem licence ali dovoljenja;

- samovoljno odrejanje opravljanja zdravstvenih pregledov ali pregledov zaradi ugotavljanja delovne sposobnosti;
- uvrstitev na črno listo na podlagi neformalnega ali formalnega dogovora v sektorju ali industriji, ki ima za posledico nezmožnost nove zaposlitve prijavitelja v industriji ali sektorju;
- sprožanje zlonamernih postopkov proti prijavitelju.

Med povračilne ukrepe sodi tudi grožnja s povračilnim ukrepom ali poskus povračilnega ukrepa.

Del zagotavljanja ustreznih informacij prijavitelju je tudi podatek, da je grožnja s povračilnim ukrepom, poskus izvedbe povračilnega ukrepa ali izvedba povračilnega ukrepa po ZZPri **prekršek**. Za vodenje in odločanje v postopku o prekršku so v skladu z ZZPri pristojni organi za zunanjo prijavo.

V primeru povračilnih ukrepov daje ZZPri možnost vložiti zahtevo za začasno odredbo, s katero sodišče delodajalcu odredi ustavitev povračilnih ukrepov. Če so ti ukrepi že izvršeni, je možna tudi tožba na delovnem sodišču. V primeru odpovedi delovnega razmerja je prijavitelj upravičen do nadomestila za brezposelnost, in sicer ne glede na razlog odpovedi (tudi če je iz krivdnih razlogov), če s **potrdilom** Komisije za preprečevanje korupcije izkaže, da je upravičen do zaščite po zakonu (20. člen ZZPri).

7. Kakšno pomoč nudi zaupnik prijavitelju v primeru povračilnih ukrepov?

V skladu z 10. členom ZZPri zaupnik prijavitelju, ki je deležen povračilnih ukrepov, nudi informacije o pravnih možnostih ter mu pomaga v upravnih in sodnih postopkih zaradi povračilnih ukrepov, in sicer tako, da:

- prijavitelju nudi celovite informacije o zaščitnih in podpornih ukrepih ter drugih pravnih možnostih, ki so primerni glede na vrsto konkretnih povračilnih ukrepov;
- prijavitelju izda potrdilo o vloženi prijavi oziroma zagotovi dokazila iz postopka s prijavo, ki jih prijavitelj potrebuje v nadaljnjih postopkih v zvezi s povračilnimi ukrepi.

Če prijavitelj ocenjuje, da za namen uveljavljanja zaščitnih ukrepov potrebuje potrdilo o upravičenosti do zaščite po ZZPri, ga zaupnik usmeri na Komisijo za preprečevanje korupcije, s katero se zaupnik lahko tudi posvetuje glede konkretnih možnosti zaščite prijavitelja. Zaupnik lahko prijavitelja usmeri tudi na nevladne organizacije, ki prijaviteljem zagotavljajo svetovanje, pravno pomoč in zastopanje v postopkih zaradi povračilnih ukrepov ali psihološko podporo.

Prijavitelj je **upravičen do zaščite** po ZZPri, če:

- je zaposlen v subjektu, v katerem prijavlja kršitev, oziroma je v njem prostovoljec, pripravnik, vajenec, pogodbeni delavec, študent, sodeluje v razpisnih postopkih v vlogi kandidata, opravlja funkcijo, oziroma drugače sodeluje v dejavnosti pravne ali fizične osebe, ki jo izvajajo samozaposlene osebe na podlagi pogodbe, oziroma dela pod nadzorom in vodstvom zunanjih izvajalcev, podizvajalcev ali dobaviteljev, ne glede na plačilo in ne glede na to, ali se je razmerje že končalo ali se šele vzpostavlja s postopkom zaposlovanja ali pogajanja pred podpisom pogodbe (7. točka 4. člena ZZPri);

- je prijavil kršitev oziroma sum o dejanski ali morebitni kršitvi predpisov, ki se je ali se bo zelo verjetno zgodila v subjektu iz prve alineje;
- prijava ni očitno neutemeljena;
- prijavljena kršitev še traja oziroma je prenehala pred manj kot dvema letoma (tretji odstavek 5. člena ZZPri);
- je s strani subjekta iz prve alineje deležen povračilnih ukrepov;

8. Varstvo, ki se nudi prijavitelju:

Sodno varstvo (22. člen ZZPri): Prijavitelj lahko zaradi povračilnih ukrepov uveljavlja sodno varstvo z vložitvijo tožbe in zahteve za izdajo začasne odredbe pri pristojnem sodišču. Povračilni ukrepi imajo lahko več različnih vrst pravnih posledic, večina jih je delovnopravnih (npr. disciplinski ukrepi proti zaposlenim, pisno opozorilo, redna ali izredna odpoved), v manjšem delu pa so lahko posledice tudi civilnopravne (npr. ukrepi proti s prijaviteljem povezani pravni osebi ali prijavitelju, ki v delovni dejavnosti sodeluje kot samostojni podjetnik), gospodarskopravne (npr. ukrepi proti delničarju, družbeniku, članu upravnega ali nadzornega organa) ali upravnopravne (npr. ukrepi proti prijavitelju, ki je funkcionar).

Naloga zaupnika je, da prijavitelju nudi osnovne informacije v zvezi s pravnimi možnostmi sodnega varstva pred povračilnimi ukrepi v skladu z ZZPri. Prav tako lahko zaupnik prijavitelju svetuje, da v zvezi s sodnim varstvom poišče pomoč pri področnem sindikatu ali nevladni organizaciji, ki se ukvarja z zaščito prijaviteljev.

Sodni postopki v zvezi z zaščito prijaviteljev so nujni, prijavitelj pa je v teh postopkih oproščen plačila sodnih taks, s čimer je prijavitelju dodatno olajšan dostop do pravnega sredstva.

S tožbo lahko prijavitelj na primer zahteva:

- ugotovitev izvršitve povračilnega ukrepa proti prijavitelju;
- prenehanje izvrševanja, prepoved nadaljnjega izvrševanja povračilnega ukrepa ter odpravo posledic povračilnega ukrepa zoper prijavitelja;
- odškodnino za premoženjsko in nepremoženjsko škodo, povzročeno s kršitvijo pravic, varovanih s tem zakonom;
- objavo sodbe o ugotovljenih kršitvah pravic prijavitelja v medijih.

V postopku je mogoče izdati **začasne odredbe**. Ta možnost je lahko ključnega pomena, saj je na primer treba s povračilnimi ukrepi takoj prenehati. Začasne odredbe, ki jih lahko predlaga, so na primer:

- odredba o prepovedi izvrševanja povračilnih ukrepov;
- odredba o odpravi posledic, ki jih povzročajo povračilni ukrepi;
- odredba o zadržanju izvršitve odločitev, s katerimi je prijavitelj postavljen v slabši položaj ali s katerimi se krši katero koli njegovo pravico, povezano z delovnim okoljem.

Brezplačna pravna pomoč (23. člen ZZPri): Prijavitelj je v sodnih postopkih, ki jih zoper delodajalca sproži zaradi povračilnih ukrepov, ali v sodnih postopkih, ki jih kot povračilni ukrep zoper prijavitelja sproži delodajalec, ali v drugih sodnih postopkih, ki potekajo v zvezi z njegovo prijavo, upravičen do brezplačne pravne pomoči, če izkaže, da je pred povračilnim ukrepom

podal prijavo v skladu z ZZPri. Pristojni organ za brezplačno pravno pomoč prednostno obravnava prošnje, vložene po ZZPri.

Prošnjo za dodelitev brezplačne pravne pomoči vloži prosilec pisno na obrazcu, dostopnem na spletni strani sodišča¹, pri čemer je treba v opombah navesti, da gre za prošnjo po 23. členu ZZPri.

Če prijavitelj prošnje ne vloži na predpisanem obrazcu, mora njegova prošnja vsebovati naslednje podatke:

- osebno ime, davčno številko, enotno matično številko občana (EMŠO), naslov stalnega ali začasnega prebivališča prosilca;
- podatke o zadevi;
- navedbo oblike in obsega brezplačne pravne pomoči;
- navedbo, da gre za prošnjo za dodelitev brezplačne pravne pomoči po 23. členu ZZPri.

Prijavitelj mora ob vložitvi prošnje izkazati tudi, da je bil zaradi podane prijave deležen povračilnih ukrepov, in sicer s potrdilom o vložitvi prijave kršitve pred začetkom izvajanja povračilnega ukrepa oziroma s potrdilom Komisije za preprečevanje korupcije o upravičenosti do zaščite iz 18. člena ZZPri. Prijavitelj je do brezplačne pravne pomoči upravičen ne glede na določbe o materialnem položaju prosilca.

Nadomestilo za primer brezposelnosti (24. člen ZZPri): Če je delodajalec prijavitelju odpovedal pogodbo o zaposlitvi in če prijavitelj uveljavlja sodno varstvo v skladu z ZZPri ter s potrdilom Komisije za preprečevanje korupcije iz drugega odstavka 20. člena ZZPri izkaže, da je upravičen do zaščite, lahko uveljavlja pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti v skladu z Zakonom o urejanju trga dela (v nadaljevanju: ZUTD), kot če bi mu prenehala pogodba o zaposlitvi brez njegove krivde. V skladu z zakonom morajo biti torej za uveljavljanje nadomestila za primer brezposelnosti kot podpornega ukrepa za zaščito prijavitelja izpolnjene naslednje predpostavke:

- delodajalec je prijavitelju odpovedal pogodbo o zaposlitvi;
- prijavitelj zaradi povračilnih ukrepov uveljavlja sodno varstvo v skladu z 22. členom ZZPri;
- prijavitelj je pridobil potrdilo Komisije za preprečevanje korupcije iz drugega odstavka 20. člena ZZPri o upravičenosti do zaščite.

To pomeni, da je prijavitelj ne glede na določbe ZUTD do nadomestila upravičen do pravnomočne odločitve sodišča v njegovi sodni zadevi. Prijavitelj uveljavlja pravico do denarnega nadomestila, če se prijavi v evidenco brezposelnih oseb z vlogo, ki jo vloži pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje v roku 30 dni od prenehanja pogodbe o zaposlitvi. Pri tem mora izrecno navesti, da denarno nadomestilo uveljavlja po določbah ZZPri, vlogi pa naj priloži potrebna dokazila (potrdilo o vložitvi tožbe in potrdilo Komisije za preprečevanje korupcije o upravičenosti do zaščite). Ne glede na določbe ZUTD se prijavitelju, ki ni dosegel minimalnega obdobja zavarovanja za pridobitev pravice do denarnega nadomestila za brezposelnost (10 mesecev zavarovalne dobe oz. 6 mesecev, če je oseba mlajša od 30 let), pravica do denarnega nadomestila prizna v višini najnižjega zneska denarnega nadomestila, kot ga določa ZUTD. Če je bilo nadomestilo za primer brezposelnosti izplačano na podlagi tega člena, o čemer je prejemnik nadomestila dolžan obvestiti sodišče iz

¹ <https://www.sodisce.si/mma/prosnja-za-dodelitev-brezplacne-pravne-pomoci-obrazec/2008112715034169/?m=1227794621>.

22. člena tega zakona, sodišče v postopku iz 22. člena tega zakona odloči, da stranka, ki v postopku ni uspela, Zavodu RS za zaposlovanje vrne nadomestilo, izplačano do pravnomočne odločitve sodišča. Sodišče o pravnomočni odločitvi obvesti Zavod RS za zaposlovanje.

Za osnovo za odmero pravice do denarnega nadomestila ter višino, prenehanje in mirovanje denarnega nadomestila se uporablja sistemska ureditev po ZUTD, ki velja za vsa vprašanja v zvezi z denarnim nadomestilom, ki niso izrecno urejena v ZZPri.

Psihološka podpora (25. člen ZZPri): Prijavitelji pogosto potrebujejo psihološko pomoč, ki lahko obsega celoten spekter ukrepov, od pogovora z zaupnikom oziroma uradno osebo za zunanjo prijavo do psihiatrične obravnave s strani usposobljenih strokovnjakov. Če prijavitelj zaradi povračilnih ukrepov potrebuje strokovno psihološko podporo, lahko Komisija za preprečevanje korupcije na njegovo pobudo, pobudo zaupnika ali uradne osebe za zunanjo prijavo predlaga njegovo obravnavo centru za duševno zdravje, kliničnopsihološki ambulanti ali psihiatrični ambulanti v mreži javne zdravstvene službe.

V okviru zdravstvene mreže delujejo psihiatrične ambulante, kliničnopsihološke ambulante in regionalni centri za duševno zdravje odraslih (CDZO), ki so opredeljeni v Resoluciji o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028. Ti vključujejo dve vrsti timov: tim za ambulantno obravnavo pokriva potrebe zgodnje obravnave duševnih motenj odraslih, starejših in oseb z odvisnostjo od alkohola, izvaja pa tudi triažo in konziliarno službo, ter tim za skupnostno psihiatrično obravnavo. V psihiatričnih ambulantah delujejo tako psihiatri, ki izvajajo psihiatrično zdravje, kot tudi psihologi in klinični psihologi, ki zagotavljajo tudi psihološko pomoč in podporo.

Seznam ponudnikov v javni mreži zdravstvenega varstva je dosegljiv na spletni strani NIJZ:

- <https://www.zadusevnozdravje.si/kam-po-pomoc/centri-za-dusevno-zdravje/odrasli/>

Psihološko podporo prijaviteljem poleg javnega zdravstva zagotavljajo tudi **zasebne ambulante** in **nevladne organizacije**. Seznam je dostopen na naslednji povezavi:

- <https://www.omra.si/>

Psihološko podporo in svetovanje lahko prijaviteljem nudijo tudi **Centri za socialno delo** v skladu s storitvijo, ki jo določa Zakon o socialnem varstvu (ZSV):

- <https://www.csd-slovenije.si/delovna-podrocja/#socialnovarstvene-storitve>

9. Kdaj lahko zaupnik razkrije identiteto prijavitelja?

Zaupnik lahko identiteto prijavitelja razkrije v treh primerih:

- če se prijavitelj strinja z razkritjem (zaupnik bo prosil za soglasje);
- če to zahteva državni tožilec, kadar je to nujno potrebno zaradi preiskovanja kaznivih dejanj (o razkritju identitete tožilstvu je prijavitelj predhodno obveščen);
- če to zahteva sodišče, ko je to potrebno zaradi sodnih postopkov, vključno s sodnimi postopki zaradi zaščite pravice osebe, ki jo prijavi zadeva (o razkritju identitete sodišču je prijavitelj predhodno obveščen).

Ne glede na navedeno ne sme nihče razkriti identitete prijavitelja, če bi razkritje ogrozilo življenje ali resno ogrozilo javni interes, varnost ali obrambo države.

10. Izključitev odgovornosti glede razkritja (21. člen ZZPri):

Prijavitelj, ki informacije o kršitvah prijavi ali javno razkrije v skladu z ZZPri, ne krši nobene omejitve ali prepovedi glede razkritja informacij in ne nosi nobene odgovornosti, povezane s takšno prijavo ali javnim razkritjem, pod pogojem, da ni prijavil ali javno razkril neresničnih informacij in je na podlagi utemeljenih razlogov menil, da je bila prijava ali javno razkritje takšnih informacij nujno za razkritje kršitve na podlagi zakona.

Navedeno se ne uporablja glede omejitev razkritja informacij, določenih s predpisi na področju varovanja tajnih podatkov, poklicne skrivnosti odvetnikov ter zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, tajnosti sodnih posvetovanj in pravil kazenskega postopka.

Ne glede na določbe zakona, ki ureja poslovno skrivnost, prijava ali javno razkritje informacij, ki vključujejo poslovne skrivnosti, ni protipravno, če ju prijavitelj prijavi ali razkrije v skladu z ZZPri. Prijavitelj ne nosi odgovornosti v zvezi s pridobitvijo ali dostopom do informacij, ki jih prijavi ali javno razkrije, če takšna pridobitev ali dostop ne predstavlja samostojnega kaznivega dejanja.

V morebitnih postopkih zoper prijavitelja zaradi obrekovanja, kršitve avtorskih pravic, kršitve zaupnosti informacij, kršitve pravil o varstvu podatkov ali odškodninskih zahtevkov, prijavitelj ne nosi nobene odgovornosti zaradi prijav ali javnih razkritij na podlagi ZZPri in se lahko pri predlogu zavrnitve zahtevka zoper sebe sklicuje na prijavo ali javno razkritje, če je na podlagi utemeljenih razlogov menil, da je bila prijava ali javno razkritje nujno za razkritje kršitve.

11. Organi za zunanjo prijavo:

Poleg notranje prijave poti ZZPri ureja tudi zunanjo pot. Te se lahko prijavitelj posluži, če:

- notranja pot ni vzpostavljena,
- če notranje prijave ni bilo mogoče učinkovito obravnavati,
- če prijavitelj meni, da v primeru notranje prijave obstaja tveganje povračilnih ukrepov.

Zakon določa organe za zunanjo prijavo in ti so:

1. Agencija za komunikacijska omrežja in storitve,
2. Agencija za trg vrednostnih papirjev,
3. Agencija za varstvo konkurence,
4. Agencija za varnost prometa,
5. Agencija za zavarovalni nadzor,
6. Agencija za javni nadzor nad revidiranjem,
7. Banka Slovenije,
8. Državna revizijska komisija,
9. Finančna uprava,
10. Tržni inšpektorat,
11. Urad za preprečevanje pranja denarja,
12. Informacijski pooblaščenec,
13. Inšpekcija za informacijsko varnost,

14. Inšpekcija za sevalno in jedrsko varnost,
15. Inšpekcija za varstvo pred sevanji,
16. Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,
17. Inšpektorat za delo,
18. Inšpektorat za javni sektor,
19. Inšpektorat za okolje in prostor,
20. Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke,
21. Organi nadzora v skladu s predpisi, ki urejajo porabo sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji,
22. Zdravstveni inšpektorat,
23. Slovenski državni holding in
24. Komisija za preprečevanje korupcije.

Vsak od teh organov ima notranji akt iz katerega izhaja pot zunanje prijave, osnovne informacije organi objavijo na svoji spletni strani (15. člen ZZPri). Če prijavitelj meni, da njegova prijava ni za nobenega od zgoraj navedenih organov, jo poda Komisiji za preprečevanje korupcije. Če je bila predhodno podana notranja prijava lahko organ za zunanjo prijavo sodeluje z organom za notranjo prijavo. Organ za zunanjo prijavo prijavitelja obvesti o koncu in izidu postopka. Če postopek po poteku treh mesecev od prejema prijave še ni končan, organ za zunanjo prijavo prijavitelja obvesti o stanju postopka, zlasti o predvidenih ali sprejetih ukrepih. Organ za zunanjo prijavo ravna enako tudi v primeru anonimnega prijavitelja, če ta opredeli, kam naj se potrdilo pošlje. Organ za zunanjo prijavo ustrezno zaščiti prijavitelja v skladu z ZZPri.

12. Javno razkritje:

ZZPri pod določenimi pogoji daje zaščito tudi prijavitelju, ki je javno razkril informacije o kršitvi (18. člen ZZPri). V takem primeru je kršitelj upravičen do zaščite po tem zakonu:

- če je najprej podal notranjo ali zunanjo prijavo, pa v treh mesecih od prijave ni bil sprejet noben ustrezen ukrep za odpravo kršitve, ali
- če ima utemeljene razloge za domnevo, da lahko kršitev pomeni neposredno ali očitno nevarnost za javni interes, zlasti pa nevarnost za življenje, javno zdravje in varnost, ali če obstaja tveganje nepopravljive škode, ali da v primeru zunanje prijave obstaja tveganje povračilnih ukrepov, ali pa je zaradi posebnih okoliščin primera le malo možnosti, da bo kršitev ustrezno obravnavana, zlasti ko bi se dokazi lahko skrili ali uničili, ali ko bi se organ za zunanjo prijavo nedovoljeno dogovarjal s storilcem kršitve ali je vpleten v kršitev.